

Komposztálás Felsőörsön

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Regionális Fejlesztési Alap
társfinanszírozásával valósult meg.

Csalán
KOMPOSZTÁLNI JÓ!

Felsőörs

ÚMFT infovonal:
06 40 638 638

nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

Miért kezdjek el komposztálni?

A kerti komposzt mindig értékes, ezért annyit csináljunk belőle, amennyit csak tudunk.

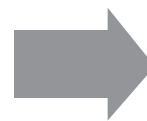
- A hulladékot termékeny komposzttá alakítva a kiélt, tápanyaghiányos kertet megtölthetjük tápanyaggal, a sűrű talajt laza, porhanyós szerkezetűvé alakíthatjuk.
- Ellenőrzött módon tud talajjavítót készíteni és Ön tudja, hogy csak az kerül a kert földjébe, amit beletett a komposztba.
- A háznál komposztálásra kerülő hulladék után nem kell szemétszállítási díjat fizetnie – ha kisebb kukát kér szolgáltatójától.
- Mindeközben megtakarítjuk a szállításból adódó széndioxid kibocsátást is (ez az éghajlatváltozást kiváltó gázok legjelentősebbike).

Mekkora helyre lesz szükségem?

A komposztálható hulladékok mennyisége egy főre 1 év alatt kb. 100 kg. A kert nagyságától függően ehhez még hozzájöhet 100 m²-nyi területen kb. 500 kg komposztálható nyersanyag.

Ezek a mennyiségek határozzák meg, hogy mekkora helyet érdemes kialakítani a kertben.

1 m²

Ezen kívül + 1-2 m² helyre a keverendő hulladékok tárolásához.

A komposztáló helyének kiválasztása:

- Félárnyékos, védett, de jól megközelíthető helyre tegye
- Közvetlenül a talajra állítsa, hogy érintkezzen a bedobott hulladék a földdel (tehát ne tegyen alá téglát, fóliát!)
- Ha teheti, ne a ház északi oldalát válassza, mivel ott hűvösebb van, lassabban megy végbe a folyamat
- Lehetőség szerint egy fa vagy bokor árnyékába helyezze el, mely védelmet nyújthat az erős napsütés vagy a heves esőzés ellen.
- Hagyjon a kerítéstől 0,5 – 1 m távolságot, hogy jobban meg tudja közelíteni a komposztálót és könnyebb legyen kezelnie a komposztot
- Egyenes talajra állítsa, ne legyen mélyedés, ahol összegyűlhet a víz, mely később gondot okozna
- Tervezze be, hogy elegendő helye legyen a komposztáló mellett az átforogtatáshoz ill. a szerves anyagok gyűjtéséhez
- Legyen a közelben csap vagy esővíztároló hordó, hogy szükség esetén nedvesíthesse a komposztot

Mondja el szomszédjának, hogy komposztálásba kezdett. Ezzel előre jelzi, hogy a kerítés közelében komposztálót fog kitenni és akár még kedvet is csinálhat neki a komposztáláshoz, így később lesz kivel megvitatni a témát.

Ha megtalálta az optimális helyet és felállította a komposztálót, kezdje azzal a komposztálást, hogy kisebb gallyakat tesz a komposztáló aljára, hogy erre kerüljön a többi hulladék. Ettől megfelelő levegőáramlás alakul ki a komposztálóban és később kevesebb probléma lesz a komposzttal.

Milyen felszerelésre lesz szükségem?

- komposztálókeret
- talicska
- locsolókanna
- rosta, metszőolló
- ásó/vasvilla
- konyhai gyűjtőedény

Tegye egyedivé komposztálója környékét!

- Kerítse körbe komposztálóját, hogy védje a szélsőséges időjárási helyzetektől: készen vásárolható kerti fallal, vagy náddal esetleg ültessen sövényt köré
- Dróthálóval is körbekerítheti, melyre kúszónövényeket futtathat, köré pedig virágokat ültethet
- A megközelíthetőség érdekében rakja ki járólappal, régi téglával a komposztáló közvetlen környékét – így tisztán tartani is könnyebb lesz
- Készítse össze a szükséges felszereléseket és tárolja a közelben

Tipp

Ültesse körbe komposztálóját növényekkel! Válasszon a következő növények közül és mindenki az Ön komposztálóját fogja dicsérni.

- dísztok
- szagos lednek
- sarkantyúka
- fekete ribiszke
- húsos som
- fekete bodza
- mogyoró
- puszpáng
- futóbab
- uborka
- lopótök

Konyhai komposztálás:

Válasszon egy fedeles műanyagdobozt vagy kisméretű, fedeles műanyag vödröt és nevezze ki konyhai komposztgyűjtőnek. Minél egyszerűbb a formája, annál könnyebb lesz tisztán tartani.

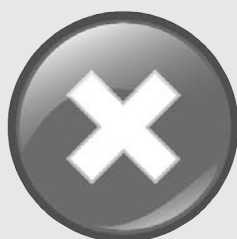
Beszélje meg családtagjaival, mit tehetnek bele és azt is, hogy 1-2 naponta érdemes lesz kiüríteni a konyhai gyűjtőt a kerti komposztálóba.

Komposztálható konyhai hulladékok:

- zöldség és gyümölcshéj, rothadó gyümölcs, citrusfélék héja (kis mennyiségben)
- tojáshéj, kávézacc, teafilter, hervadt virágcsokor (drót és díszek nélkül)
- szobanövények elszáradt részei
- elhasznált tojástartó karton
- régi befőttek (kis mennyiségben)

Nem komposztálható konyhai hulladékok:

- főzött konyhai hulladék (vonzza a rágcsálókat)
- csont
- étolaj és zsírmaradék (gyűjtse külön egy flakonba és vigye el a hulladékudvarba)
- régi savanyúságok
- nagy mennyiségű mag (pl. befőzéskor)

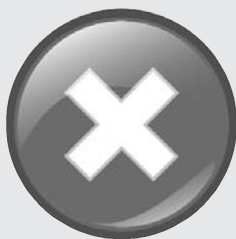
Kert és udvar:

Komposztálható kerti és udvari hulladékok:

- levágott fű, sövénynyírásból származó ágak, levelek
- kerti gyomok (virágzás előtt)
- lomb, aprított gallyak, lehullott gyümölcs
- elszáradt (nem beteg), illetve levirágzott növények (pl. muskátli)
- faforgács, fűrészpor, szalma
- növényevő kisállatok ürüléke

Nem komposztálható kerti és udvari hulladékok:

- felmagzott állapotban lévő gyomok
- gyomgyökerek – ajánlott néhány napig a napon szárítani, azután komposztálható
- beteg növényi részek
- húsevő állatok ürüléke
- fenyő, tuja részei
- motorolajjal szennyezett fűrészpor
- nem lebomló anyagok: üveg, fém, műanyag
- veszélyes hulladékok: elem, akkumulátor

A nagy mennyiségű fűvet osszuk el: 1/3-át frissen rétegezzük más hulladékokkal együtt a komposztba, a 2/3-át szárítsuk meg és tegyük el későbbi felhasználásra, mert szárazon könnyen eltárolható.

Adalékanyagok:

Igyekezzük kerülni műtrágya hozzáadását, helyette használjunk természetes anyagokat. Az alábbiakra mind igaz, hogy csak mértékkel 2-3 rétegenként pár marokkal lazán megszórva adagoljuk.

- Fahamu (max. 2-3 kg/m³)
- Festetlen kartonpapír
- Alginit
- Mészpor
- Trágya
- Tőzeg
- Kerti föld
- Víz (lehetőleg esővíz)

Lépések:

Gyűjtés

Minél több fajta szerves hulladékot gyűjt össze a konyhából illetve a kertből, annál gazdagabb lesz a készülő komposztja.

Aprítás

Az optimálisabb körülmények elérése érdekében aprítsa fel a nyersanyagokat úgy, hogy 5 cm-nél kisebb anyagok kerüljenek a komposztálóba. A kisebb nyersanyagokhoz használjon metszőollót, a nagyobbakat ásóval könnyen apríthatja.

A komposztáló feltöltése

A komposzt aljára laza, ágas bogas anyagot helyezünk, hogy megfelelő levegőáramlást tudjunk biztosítani. Erre rétegezzük a szerves konyhai és kerti hulladékot.

Diófalevél: a benne található csersav növekedést gátló hatású, ezért nem szerencsés frissen hozzáadagolni a készülő komposzthoz. Mégsem javasoljuk az égetést, inkább jelöljük ki egy területet a kert végében és egy külön komposztálóban, vagy akár csak egy halomba helyezük el pihenni a dióleveleket (egy hálóval érdemes lefedni, hogy ne vigye el a szél).

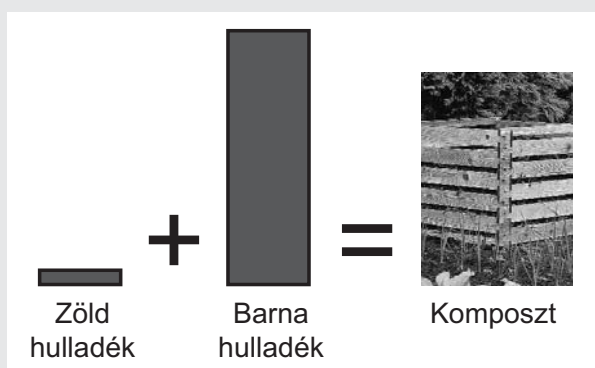
A térfogata összeesik és kb. 1,5 év múlva kis adagonként keverjük hozzá a készülő komposzthoz. Azzal együtt továbbérve jól kiegészíti a többi hulladékot és maradéktalanul elbomlik a csersavtartalma.

A komposztáló használata:

A rétegezés arany szabálya: finom anyagot a durva szerkezetével, nedveset a szárazzal, zöldet a barnával rétegezzünk

A magas nitrogéntartalmú anyagokhoz (zöld színűek: konyhai hulladék, fű, stb.) 25-30-szor több széntartalmú (barna: fakéreg, fűrészpor avar, stb.) anyagot adagoljunk! Ezt mindig tartasuk be, kísérletezzük ki magunk a megfelelő egyensúlyt.

A barna anyagokból könnyen tudunk tartalékolni, felhalmozni a komposztáló mellett.

Minél többféle nyersanyagot keverünk össze, annál egyszerűbb fenntartani az egyensúlyt és annál biztosabb, hogy jó minőségű lesz a kész komposzt.

Felváltva rétegezzük egymásra az aprított, zöld és barna anyagokat 15-20 cm vastag rétegekben a fenti arányt figyelembe véve – szükség esetén ezt megszórhatjuk alginittel, vagy mészpórral (CaCO_3 finom őrleménye), szerves trágyát (kb. 4 marék/ m^2) tehetünk hozzá – a trágya táplálja a korhasztó baktériumokat és tápanyaggal dúsítja a készülő elegyet. Kerti földet és korábbi, kész komposztot is rétegezzünk hozzá vékonyan – ezek is segítik a beindulást. Minden réteget öntözzünk be kissé, csak annyira, hogy éppen nedves legyen.

Az anyagok összekeverése után 4-5 nap múlva hirtelen megemelkedik a hőmérséklet.

Ha megtelt a komposztáló, akkor 5-6 hétig ne nyúljunk hozzá, mert ebben a fázisban lesz a legmelegebb, amikor beindul a bomlási folyamat.

A lebomlás érdekében 1-2 hónap múlva érdemes villával átforgatni a készülő komposztot, hogy az eddig kívül elhelyezkedő anyagok középre kerüljenek, ahol a meleg hatására felgyorsul a komposztálódásuk. Zárt komposztálóban rendszeresen ellenőrizzük a komposztot és ha szükséges, ürítsük ki a komposztálót és úgy forgassuk át, majd tegyük vissza az edényzetbe.

Rutinellenőrzésekhez

Az első átforgatás után már nem szabad friss anyagot hozzáadni a komposzthoz. Az új szerves hulladékainak kezdjen el egy új komposzthalmot.

Forgatás közben ellenőrizze

- Felmelegedett-e a komposzt?
- A jó komposzt jó szagú: ha az anyagnak kellemes, korhadást idéző szaga van, akkor rendben zajlik a folyamat. A korhadás feltétele a megfelelő oxigénellátás, nedvesség

és meleg. Ha ezek nem megfelelőek, akkor megindul a rothadás.

Vizsgálja meg az anyag szerkezetét:

- laza, morzsalékosnak kell lennie, melyben apró állatok pl. giliszta található.
- ha tömören összeragadt a komposzt, esetleg penész van rajta, az figyelmeztető jel.
- nézze meg, hogy a komposztáló környékén nincsenek-e kisállatok.

Marokpróba: vegyen kezébe egy marék anyagot, ha összenyomva morzsalékosná válik, akkor túl száraz, ha pedig nedvesség jön belőle, akkor túlnedvesedett. Az az optimális, ha lazán összeáll a markában tartott anyag, mint egy szivacs.

Rendellenességek a komposztban

Figyelmeztető jelek	Oka	Mit tegyünk
Bűz árad a komposztálóból, vagy csak túl nedves, barnás-fekete színű	Túl nedves, vagy eleve rothadt anyagot tettünk bele	Levegőztessük át a komposztot, forgassuk át, tegyünk bele száraz anyagokat (szalma, száraz levél).
Száraz, nem melegszik fel	Nem indult be komposztálási folyamat, a feltételek nem voltak ehhez kedvezők	Tegyünk hozzá friss (zöld) anyagokat, pl. fű, zöldség hulladék. Aprítsuk apróra és keverjük jól össze a hozzávalókat. Szórhatunk hozzá egy kevés érett trágyát, vagy földet.
Sok a rovar: muslinca, légy	Meleg időben fordulhat ez elő, amikor sok a gyümölcs a komposztban	Levegőztessünk és a friss hulladékot forgassuk bele a komposzt közepébe. Szórjunk rá vékonyan földet.
Sok a giliszta	A giliszta a nedvességet szereti	Ellenőrizzük a nedvességtartalmat marokpróbával. Ha ez rendben van, akkor örüljünk a gilisztáknak, mert nagyon hasznosak.

Mikor lesz készen a komposzt?

Nyitott komposztálóban kb. 1 év és az optimális feltétek teljesülése esetén várható, hogy megérik a komposzt.

Ha az anyag minden része apró szerkezetűvé (5 cm-nél kisebbé) alakult át, laza földszerkezetű és finom, erőteljára emlékeztető illata van, akkor elkészült a komposzt.

Az érettség mértékét zsázsa teszttel ellenőrizheti: kertészeti boltból szerezhetsz be zsázsamagot, melyet vessen el egy cserépben, vagy befőttes üvegben, majd nedvesítse meg. Ha pár napon belül egyenletesen csíráznak a magok, akkor elég érett a komposzt. Ha a levélkék széle száradt, égett vagy a csírázás egyenetlen, akkor még folytassa a komposztálást.

Mire használhatja?

Felhasználás előtt rostálja át a komposztot, hogy a nagyobb darabokat ki tudja szűrni belőle. Azok mehetnek vissza a következő komposztba, hogy tovább érlelődjenek.

A kész komposztot tavasszal vagy ősszel dolgozza be a kerti földbe. Figyeljen arra, hogy a föld ne legyen fagyos. 10 m²-nyi területre 5-10 l komposztot szórjon és kb. 2 mm –es vastagságú komposztréteget terítsen ki.

Szobanövényekhez, kerti virágládákhoz csak óvatosan, 2:1 arányban keverje más talajjal attól függően, mennyire tápanyagdús földet igényel a növény.

Komposztnapló vezetése

Különösen a kezdő komposztálóknak lehet hasznos, ha az elvégzett munkák időpontjait, részleteit feljegyzik egy füzetbe. A legyeztett tapasztalatok a következő évben nagy segítséget jelentenek.

Minden alkalommal jegyezzen fel pár paramétert:

- Mikor rakta össze a komposztot?
- Melyek voltak a főbb nyersanyagok, amelyeket felhasznált és milyen arányban?
- Mikor forgatta át?
- Kellett-e nedvesíteni?
- Milyen volt az időjárás?

Év	Komposztálóra vitt hulladék mennyisége (kg)		
	1. félév (kg)	2. félév (kg)	Évi mennyiség összesen (kg)
2009.			
2010.			
2011.			
2012.			
2013.			
2014.			
2015.			

Kérjük, rendszeresen jegyezze fel a komposztálóra vitt szerves hulladék mennyiségét a fenti táblázatba!

Kihez fordulhat tanácsért?

A Csalán Egyesület lakosságnak szóló, ingyenes környezeti tanácsadó szolgáltatásának felteheti kérdéseit.

Keresse tanácsadónkat a következő elérhetőségeken:

**Csalán Környezet- és
Természetvédő Egyesület**
Postacím: 8201 Veszprém, Pf. 222.
Tel.: 88/578-390
e-mail: csalan@csalan.hu
www.csalan.hu

Adószám: 18925238-1-19 • Támogassa Ön is adója 1%-ával munkánkat!

**Sok sikert
a komposztáláshoz!**

Felelős kiadó:
**Csalán Környezet- és
Természetvédő Egyesület**

e-mail: csalan@csalan.hu
www.csalan.hu
Adószám: 18925238-1-19

Programvezető: Mátyás Mónika
Készült: 2009.